

UNIVERSUL LITERAR

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Războiul de mâine

— În America s'au făcut, de curând, interesante experiențe cu nouile bombe uriașe încărcate cu fosfor, cu o putere de distrugere îngrozitoare —

Soarele îndrăgostit

Din înălțimea cerului, pe fe-reastra palatului său de bri-liant, soarele, privea curios, într'o zi prin rămurile des-puiate ale pomilor, la ceace se petrecea într'o pădure pe pă-mânt. Era foarte dragălaşe pri-veliştea care o avea soarele.

Dânsul din ochii lui focoși arunca raze arzătoare pe pă-mântul rebegit de frig. Ici, co-lea, țurțuri de ghiță se mole-șeau și cădeau de pe crăcile po-milor. Zăpada se topea și făcea băltoace pe cărări.

Din scorbura unui nuc bătrân iată eșind o arătare de tinerețe și fragezime.

Fața albă, născiorul roșior de frig, ochii verzi, gura rumenă, suflăzătoare, trupul subțirel, mâna mică și piciorul tot așa. Ce gingașă făptură ?!

Imbrăcată într'o coaje de pom, pe cap cu o coroană de mugurași verzi ca boabele de smarald, la gât cu un șir de ghiocai, și'n picioare cu galenți de lemn pășeste cu luare aminte să nu calce 'n vre-o băltoa-că. Se apropie încet de lac, vrea să-și vadă fața, nici nu mai știe cum este de când stă ghemuită în scorbura bătrânu-lui nuc. Se uită la cerul senin și râde Soarelui.

A găsit un greere amorțit de frig, l'a luat în mâna-i tranda-firie și l'apropie de gurită: su-flă asupra-i ca să-l încălzească și iată pe greere, țâst! la pă-mânt: Cri! cri, cri, cânta el. Băâz! îi răspunde o musculiță care s'a desmorțit la căldura soarelui, și fata râde, cântă și merge înainte. Pe marginea la-cului Primăvara, fetița dragă-lășe, găsește niște mingi verzi cu care se joacă, apoi le aruncă în apă.

Mingile plutesc pe lac, se des-chid, flori albe răsar, și nufării par a fi niște stelute picate din albastrul cerului în albastrul a-pei. Toți peștiișorii de aur și ar-

gint din fundul lacului vin să vadă floarea albă. Pe mal fata dă la o parte frunzele uscate, și floricelele care dormeau își deschid ochii albaștrii oftând de bucurie. „Uf! ce somn lung am dormit“, șoptește micșu-neaua viōrichii. Un parfum dulce îmbălsămează aerul.

Primăvara culege floricele să-și țeasă o rochiță. Nu-i mai place cojocul de coaje de pom, iar pe cap în locul podoabei de mugurași, își pune o coroană de mărgăritărel. Toți mugurii pomilor se deschid să lase frun-zișoarele verzi și lucioase să iasă, să vadă, să admire, pe frumoasa Primăvară!

„Dar cine o admiră mai mult ca Soarele? El se pleacă pe fe-reastra-i strălucitoare, și din ochii lui focoși aruncă lumini scânteietoare.

Cirip! cirip, cirip, cântă pă-sărele grăbite printre pomi: „haidem iute să ne facem cui-bul. Urșii ies din viziune som-noroși, cascade la soare și-și ling Jabele.

Vulpile scot botul ascuțit din găurile lor se uită afară, a-poi ies și încep se sară în jurul țingășei Primăveri lătrând ca niște căței. Cocoșul pădurei cu creasta înbușorată, mândru și țâfnos salută pe fata șglobie: „Cutcurigu, cutcurigu, cutcu-rigu, găinauțele mele au ouat;

în curând o să am pui de aur. Privighetoarea în tonuri duioa-se laudă Soarelui frumusețea Primăverei!

Soarele o urmărește cu privi-rea, i se pare tot mai frumoasă îi surăde din înălțimea ceruri-lor, și la surâsul lui totul înti-nereste pe pământ. Ea simte c'o privesc ochii împăratului cerului și se roșește. Vrea să se ascundă de el: se pitulă într'un tufiș de liliac, dar de sus de unde este, dânsul o zărește pre-tutindeni. Privirile lui înfocate o ard! Ea se duce la lac, și'n apa cristalină își răcorește tru-pul. Soarele șiret, și'n apa lim-pede o privește, și dânsa ruși-noasă strânge flori de nuferi în-tre ea și privirile arzătoare.

Brotăceii pe mal gătiți în hai-ne de mătase verzi cântă 'n cor și veverițele aleargă una după alta prin pomi.

Totul este bucurie, totul re-naște!

Fluturii veseli se agață de ro-chia de flori a Primăverii, și'n juru-i alții fâfâie urmând-o... O! ce frumoasă este! zice Soa-rele. El trimite pe Zefir copil de casă al împărăției lui, să șoptească fetei vorbe dulci de dragoste.

Ea le ascultă, le repetă, și E-cou, copil șiret al pădurii le stri-gă în gura mare în pădurea în-treagă!

Dar Soarele trebuie să se cul-ce, și ca să nu rămână prea 'n

DE SUFLET

— SNOAVA —

Venind țiganul de la târg agale în spre târlă,
Căciula ce și-a cumpărat, pe pod o scapă'n gârlă;
Rumânul, ce mergea în urmă-i, la el strigă cât poate;
— Săi mă țigane după ea, din apă de țî-o scoate,
Păcat s'o lași, că doar e nouă, o luăși față cu mine.
Iar cioara, ce-și vedea căciula că dusă e de-a bine,
Știind cât e de-adâncă apă și el la 'not topor,
Se uită la rumân fudul și dă din clonț de zor:
— Mă rumânico, ce faci mă atâta gălăgie!
De-adîns am dăruit-o tetii, desuflet ca să-i fie.

V. Blăciureanu

întuneric iubita copilă, își scutură o geană din care pică scânteii pe pământ, și'n jurul fețiței adormită pe mușchiul verde scântează mii de licurici...

Luna sora Soarelui iese din palatul ei de argint, și cu un glob de briliant în mână se apleacă să vadă pe îndrăgostita fratelui ei. Soarele se deșteaptă învăluit în mantia-i de purpură, el numai poate de dragul fetii. O vrea de soție, și pe un nor de aur: Zefir lo ridică în împărăția stăpânului său.

Din sărutul zeului cerului cu Primăvara a luat ființa o fetiță minunată: Vara! Pe micuța au pus-o într'un leagăn de aur și au dat-o unui cârd de berze s'o ducă pe pământ, urmată de stoluri de rândunole încărcate cu toate bogățiile.

Ele pornesc din lumea dumnezească cu minunata făptură.

Ea va crește la bătrânul pământ, care privind-o, la răsul ei fermecător, zilnic va întineri.

În jurul ei totul este menit bucuriei. Ea este trimisă din înălțimile cerești să rădă cu răsul ei dător de viață, căci dulcea fetiță este scânteia unei clipe de iubire dumnezească!

Eufrosina Pallă

PEISAJ

*Cerul stă deschis ca un altar
In inflnit,
In care s'au aprins luminile spre
rugăciune*

*Și sub un nor Increment
Luna.. ca sub un ptrasir
Pare-o fecioară ce se spovedește
Și 'ngenrichiată-și spune
Păcatele în șir.
Apoi, când isorăveste
Se ridică 'nseninotă
Ca de-o mână sfântă binecuvântată
Ea pare-o fecioară ce veghează
Intr'un altar
Să nu se stingă-a candelilor rază,
Și-al visurilor jar.*

Petre Antonescu

ILUZIA IUBIRII TALE

— SONET —

*Te văd acum în fața mea mai clară
Cu ochii tăi inimărmurești privirea:
Și-ți picură o lacrimă, — iubirea
Ce-a fost prilejul vizelor de vară...*

*Și acum mai mi-a rămas doar amintirea
Ce ne aduce vremea cea amară,
Ce am avut-o'n zi de primăvară.
De azi ne poartă veșnic amăgirea..*

*De ne-am iubit, sau ne-am urât: totuna,
Cuvintele ne par neînțelese.
Când tu zeită ești printre mirese...*

*Mi-oi aminti de tine 'ntotdeauna
Căci tu mi-ai dat iluzia iubirii:
Ce azi se pierde 'n farmecele firii...*

Ciprian Doicescu

REYA

E noapte. Obosit îmi reazăm capul pe mână și mă uit în gol. Gândurile îmi fug în depărtare în spre lumea celor duși. Ce-o fi la ei? de ce nu mai vin pe la noi? și iar gândurile se încolăcesc și se frământă ca doi șerpi ce nuși găsesec culcușul. Afară plouă... tunete prelungi se aud ca dintr'o depărtare surdă în timp ce fulgerile îmi luminează odaia.

Depart de ai mei, aruncat în valurile lumii eu, îmi dau în spate lungul meu calvar plin de suferințe... La ce mi-a folosit viața? și ochi înlăcrămați mi se opriră pe portretul Rey.

De când a plecat, s'au scurs anii și eu fără ea sunt ca un copil, care băjbăe prin întuneric. Simt că îmi lipsește viața care mi-o dădea cu vișnicul ei surâs. Reya-Reya... lacrămile îmi umple ochii și plâng, plâng ca un copil. De ce nu vii Rey? Mă întorc în pat... ochii mi se opresc pe etajera ei și rătăcesc pe titlurile cărților — eată și cartea ei favorită — și încep să o cefesc a nu știu câta oară.

Intore foaie cu foaie — văd semnele făcute de ea — și simt parfumul ei...

Și gândurile mă învăluie din nou, o văd în fața mea atunci când am cunoscut-o pentru întâia oară, o văd când ne-am lăsat și o văd când... ne-am despărțit... Dar trebuie să vie. Simt cum sufletul ei plutește în jurul meu. Din haos se revarsă peste mine puteri îmbălsămate, și simt că numai sunt eu ci eul meu trăește numai el purtat de ea.

Un șgomot mă scoate din visări... e un pas și un foșnet de rochie. ...trosnetul parchetului sub greutatea pasului și... ușa se deschide încet de tot.

Mă lipesc de perete... (Văd cum ușa se închide fără să între nimeni... aud) pașii se apropie și butonul dela lampă se întoarce lăsând odaia în întuneric.

Un parfum îmbătător îmbălsămează aerul... lumini mici tremurătoare scilipesc prin odaie... o muzică dulce își revarsă notele iar lângă mine strălucește o lumină azurie. Nori transparenți încep să mă învăluie și în fața mea mai frumoasă

să cu ochii ei de albastru senin cu părul de mătase resfirat pe umeri cu veșnicul ei zâmbet și îmbrăcată într'o rochie țesută în pirozele și diamante stătea Reya.

Fascinat întind brațele în spre ea și iau în mâini capul ei care îmi surâdea și buzele noastre se apropiară. Atunci văzui că amândoi eram unul și același și că ea eram eu..

Ca un fum se strecură din brațele mele, ia cartea, scrie pe ea, apoi dispare, norii plutesc iarăși și...

Când mi-am revenit în simțiri, în odaie era lumină. Lângă mine cartea pe care era scris.

„De ce mă plângi? aicea e atâta fericire... și'n nopțile senine când luna luminează singuratecul tău cuib îndreaptă-ți ochii dornici spre steaua Ori-nul și mă vei vedea slăvind pe Domnul Sfânt”.

De-atuncea au trecut ani... părul meu începe să încăruntască și odată cu el se duce și o parte din sufletul meu.

În serile senine când luna își strecoară raza și când zefirul alergând printre frunzele copacilor își caută culcușul ochii mei se îndreaptă cu dor în sprâmbolta înstelată și acolo înconjurată de raze o văd pe Reya. Și când intru în casă stau pe gânduri ceasuri întregi la fereastră. Mă uit în fața mea, fără să văd nimic: aud freamătul vântului, care îmi atinge fața, iar freamătul acesta e un cuvânt dulce, dulce de tot, e Reya. Înțeleg murmurul mării, care ne astâmpărată își lovește valurile de țarm, căutându-și și ea culcușul de mii de ani iar murmurul îmi face impresia că șoptește și el Reya. Reya șoptește iarba, sun și păsările iar noaptea într'un târziu, când clătinat de ani ca de-opovară mă îndrept înspre pat iau portretul ei în mână și scaldădu-l în lacrămile mele nenorocite spun: Nu mă uita Reya !..... Dan D. Dimitu

GEORGETA DUCREST

AMINTIRI DESPRE IMPARATEASA JOSEFINA

13

Traducere de CONST. A. I. GHICA

CAPITOLUL XVI

Bunătatea Impărătesei. — O scrisoare a lui Napoleon.

Josefina simțea o adevărată plăcere să fie în totdeauna utilă chiar celor mai sărace persoane. Cu ocazia asta voi povesti câteva întâmplări în care se evidențiază adevărul spuselor mele.

Era pe la sfârșitul lui Martie 1814, cu puține zile înainte de călătoria pe care a făcut-o la Castelul din Navarre. Pe când se afla într'o dimineață într'unul din pavilioanele dela Malmaison, văzu trecând prin fața ferestrei o călugăriță.

Josefina o strigă imediat :

„De unde vii, maică, așa de dimineată ?

— Dela Saint Germain, doamnă, fi răspunse maica.

să mă însărcinez eu cu comisionul d-tale.

— Nu ași fi îndrăznit să vă rog, dar de vreme ce d-voastră doriți să interveniți, fără îndoială că recomandăția d-voastră va fi mai eficientă de cât a mea și cu ocazia asta veți face un mare serviciu răniților noștri. Zilnic ne sosesc.

— Ei bine, maică, voi lua numai de cât măsură.

Călugărița își urmă drumul, pătrunsă de recunoștință pentru amabila necunoscută ; de-abea făcu încă vre-o câțiva pași că-i păru rău că nu căutase să știe cine era interlocutoarea ei. Maica se întoarce, vede pe Josefina care rămăsese la fereastra pavilionului și care se uita la ea.

— Ertati-mă, doamnă, fi zise călugărița, dar ași dori să știu cine este persoana care ne onorează cu protecția Sa generoasă ? Mi se pare că ghicesc, dar...

— Da, fi zise împărăteasa cu un zâmbet blând, este sârmana Josefina... dar să nu mai spui și altora.

— O ! nu, doamnă, știm de multă vreme că nu vă place să se vorbească de binele pe care îl faceți. De vreme ce m'am adresat mamei acelora cari suferă, nu cred să fiu indiscretă rugându-vă să alinați suferințele unor nenorociți. Avem foarte puțină scamă, dacă Majestatea Voastră, ar binevoi...

Impărăteasa Iosefina de Isabey, 1812

— Și unde vrei să te duci ?

— Ași dori să mă duc la Paris, dar poate că voi rămâne la Nanterre, fiind că-mi închipui că demersul meu va fi zadarnic, de oare ce nu cunosc pe nimeni la direcție.

— Care direcție? Ai vre-o treabă cu un director general ?

— Treburile pe care le am privesc spitalul nostru, care e foarte sărac în momentul de față. Am auzit că d. Costand de Saint Leu are pânză pe care o împarte în spitalele militare; ași dori să se dea și spitalului nostru, de oare ce, bolnavii n'au cearceafuri.

— Firește că ar fi o faptă bună; dar nu cunosti pe d. Costand dacă vrei, am

Pe strune curg mărgăritare

Artis-tului G. Eoescu

Pe strune curg mărgăritare
Ating durerea de pământ,
Alintă struna ficare oare
Spun basme fără de cuvânt.
Și totuși ce poveste cântă
Mai de 'nțeles ca graiul lor,
Ce dragoste de mamă sfântă
Ne leagă cu atâta dor..
Unde-i izvorul de la care
Plecăm mai stânpărați, mai
buni.

Din șirul de mărgăritare
Ne cad în suflet rugăciuni...
Ce preot ne-a adus vreodată
Impărtășire mai cu dar,
Ca rugăciunea, picurată,
Din șirul de mărgăritar.

Maria Cuntean

— Iți făgăduiesc ; vom face.

Din ziua aceea, în fiecare seară, Impărăteasa cu doamnele ei de onoare făceau bandaje pentru răniți.

De vre-o câteva zile, Josefina nu mai primise nici o scrisoare din partea Impăratului. Prevedea o sumedenie de nenorociri, de aceea când află de pregătirile de plecare pe care le făceau atât cumnatul ei Joseph și Impărăteasa Maria Luiza pentru Blois, unde se hotărâse în ultimul Consiliu, că se va stabili regenta, ea ne chemă temându-se că o nouă nenorocire să ameninte Parisul. Josefina se hotărî deci să plece, dar de teama de a nu cădea în mâinile inamicilor lui Napoleon, nu știa unde să se refugieze. În cele din urmă se hotărî să plece la Navarre.

parând starea liniștită în care mă aflam atunci cu agitația și teama pe care o simt azi, mi-am spus adesea ori: Am căutat moartea în mai multe lupte; nu m'am temut nici odată de ea. Și azi ea ar fi o adevărată binefacere pentru mine... dar ași vrea să mai revăd o singură dată pe Josefina mea !"

Cu toate astea Impărăteasa nu pierduse încă toate speranțele; se bizuia pe bravura ducelui de Raguse, căruia îi se încredințase apărarea Parisului.

În cele din urmă însă Parisul capitulă. Durerea Josefinei fu imensă aflând vestea aceasta. Tot astfel o îndureră retragerea lui Napoleon la Fontainebleau.

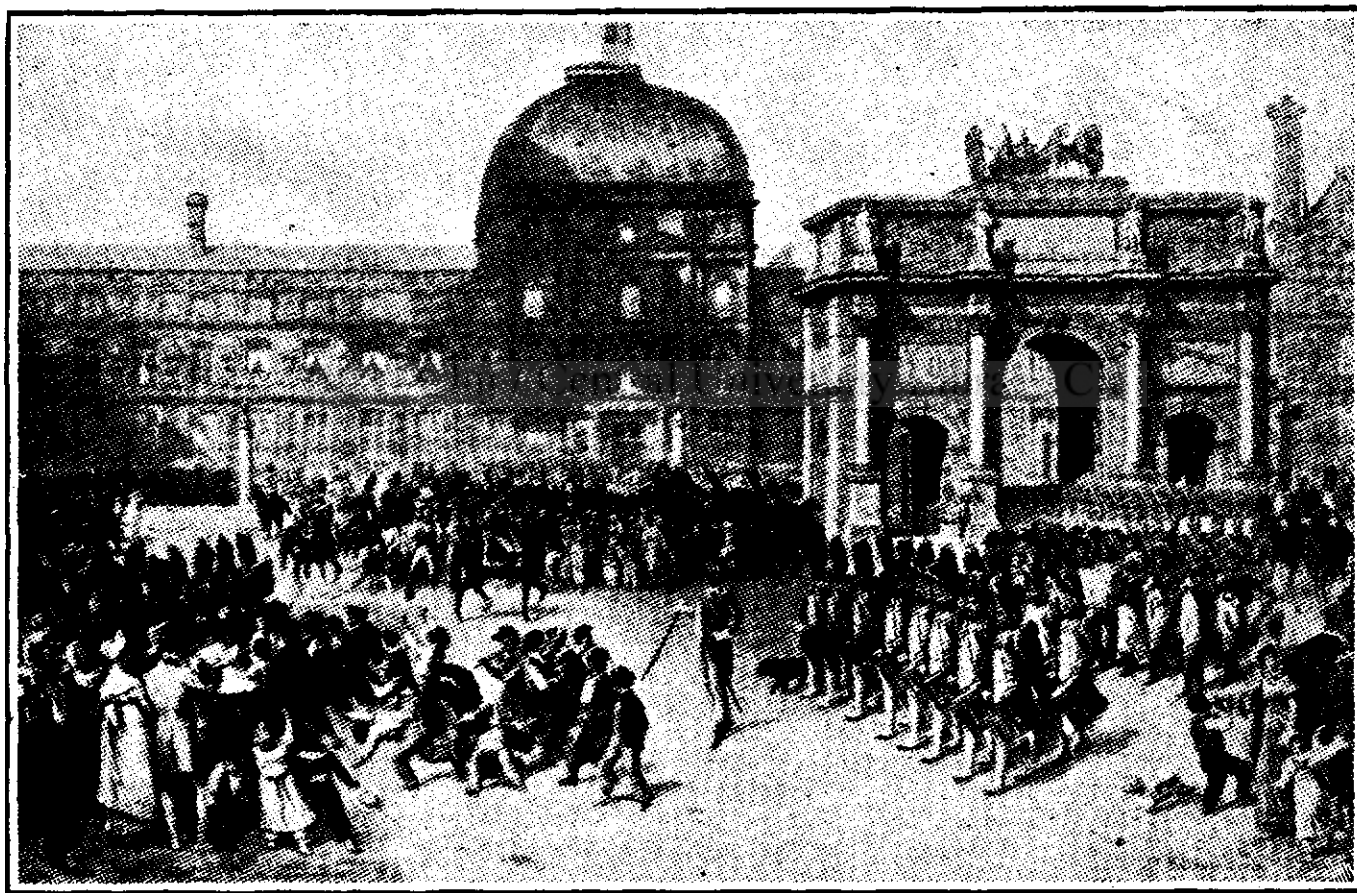
Iată de altfel și scrisoarea pe care i-o scrisese Impăratul de aici :

„Istoria domniei mele va fi foarte stranie ; n'am fost văzut decât din profil, de data asta mă voi arăta în întregime. Am atâtea lucruri de adus la cunoștința lumii. Există doar atâția oameni de cari ne facem o opinie falsă. Am făcut mult bine unor nemerici. Și în schimb cu ce m'am ales ?

„Toți m'au trădat, da, toți; din numărul trădătorilor exclud firește pe bunul Eugeniu, atât de demn de tine și de mine. Numai de ar putea fi fericit. Rămâi cu bine, scumpa mea Josefina; resemnează-te și nu uita nici odată pe acela care nu te-a uitat și nu te va uita nici odată.

„Încă odată rămâi cu bine Josefina.
„Napoleon“

P. S. Răspunde-mi, te rog în insula

Parada militară în timpul Imperiului (1814) de H. Bellangé și Dauzat.

La 29 Martie, după ce dăduse ordine de plecare, plecă în grabă la ora opt dimineata, la Navarre.

Josefina părăsi reședința ei favorită dela Malmaison, în prada unei tristețe nefsârșite, de oare ce îi se părea că în fie ce clipă vor sosi Cazacii.

Doamnele de onoare observară imediat că de 'ndată ce Josefina ajunsese la Navarre, ea căuta să fie vecinic singură și se închidea adesea ori în odala ei pentru a citi câteva scrisori care n'o părăseau nici odată.

Una din aceste scrisori era și ultimul bilet pe care Napoleon i-l trimise dela Brienne și în care îi scria între altele :

.....Revăzând aceste locuri unde mi-am petrecut prima copilărie și com-

„Impărătesei Josefina, la Malmaison. — Fontainebleau, 16 Aprilie 1814.

„Dragă Josefina,

Ți-am scris la 8 ale lunii acesteia; se poate însă să nu fi primit scrisoarea mea. Luptele mai continuau încă, așa că e posibil ca scrisoarea să fi fost interceptată; acuma însă comunicațiile sunt restabilite așa că nădăjduiesc că scrisoarea aceasta va ajunge la destinație.

„N'am să repet ceea ce ți-am spus; mă plângeam atunci de situația mea, azi mă fericit de oare ce mă simt cu mintea limpede; căderea mea este mare, dar cel puțin este folositoare, pe cât spun potrivitii mei.

„În refugiul meu voi substitui pana spadei.

Elba; nu prea mă simt bine.

Aflând grozava catastrofă care hotărâse soarta împăratului, Josefina leșină imediat. După ce își reveni în fire, ea exclamă :

„Nu trebuie să rămân aici, locul meu e lângă Impărat. Trebuie să îndeplinesc rolul care îi incumba Mariei Luiza. Napoleon e singur și părăsit de toți... Ei bine, îi voi rămâne credincioasă“.

După câteva zile dela sosirea Josefinei la Navarre, dânsa primi o invitație din partea Suveranilor aliați, cari manifestară dorința de a o vedea înaintându-se la Malmaison. Dovezile acestea ale unei considerații atât de meritate o miseară până la lacrimi. Ea se-

văi totuși să plece, convinsă că prima soție a lui Napoleon trebuia să rămână invizibilă tutului. Cu toate astea câte-va considerații puternice (acelea ale interesului și ale conservării familiei sale) o făcură să părăsească refugiul de la Navarre, pentru a se înapoia la Malmaison.

Emoția ei fu nespūsă revăzând locurile acelea pe care le iubea atâta și pe drept. Proprietățile ei fuseseră respectate și de îndată ce sosi, se găsi în mijlocul unei noi Curți, înfrumusetată, dacă mă pot exprima astfel, de personagiile cele mai de seamă ale Europei.

(Va urma)

INECUL

Hei, d-le Iancu... ce crezi d-ta că se înecă lumea așa ușor... vine el răul, vine... și apoi odată scade... Ei! îl cunosc eu... de cincizeci de ani de când stau pe malul lui!...

Cu toate că biată Leana!.. Păcat mare d-le Iancu! Ce fată frumoasă și bună era... Dar asta așa a fost dela D-zeu să fie!...

Așa îmi spunea nea Niță într'o' zi de vară, pe o ploaie de credeai că nu mai are sfârșit... De vre-o săptămână tot așa ținea într'una... râul venea din ce în ce mai mare și gata gata să iasă din matcă... Casele noastre erau la vre-o cincizeci de pași... iar căsuța lui nea Niță era și mai aproape. Pe drum nu vedeai decât din când în când câte un om cu șuba în cap mânănd vre-o vită rebeșită de ploaie și de frig... rătăcită de cărd... încolo nimic. Nimeni nu mai avea curajul să iasă pe așa sodom. Lângă râu nu eram decât noi — adică eu cu mama, ceilalți nu erau acasă — și nea Niță.

Nea Niță era un adevărat român. Puteau să se fi surpat toate dealurile în vale... sau să nu fi avut o bucățică de turtă să mănânce de prânz... și... ei! ce crezi că plere lumea așa ușor... n'ai nici o grije, trece și asta... și unde mai pui că avea nevastă și două fete mari și pe deasupra și pe măsă... o mătușă bătrână cât muma pădurii. Cu toate că biata Leana... dar asta așa a fost dela D-zeu să fie...

Leana... o știu foarte bine... singura fiică a unor oameni cu stare din satul vecin. Nu avea mai mult de 14 ani, de statură potrivită și așa de frumoasă!.. Păr auriu, ochi albaștri, o gurită mică, mică și... Dar în zadar... acum...

Intr'o zi s'a dus în zăvoi... acolo a surprins-o râul, care deodată s'a făcut mare. S'a împărțit în două și a înconjurat zăvoitul. Apoi din ce în ce a crescut... ca un criminal care după ce te prinde în cursă întâi vrea să te înspăimânte până la nebunie și apoi să

Cântec pentru cei ce-au învățat să plângă

*In sat la noi, sunt case vechi — părăginite
De n'ar fi locuit vreodată om în ele!
Pe sub ferestre, buruenele sunt mari ca 'n bălării
— Așa de pustiite-s gândurile mele....*

*Mă 'ntrebi de ce nu mă re'ntorc în sat: ce-ași mai căta?
Când mama s'a sfârșit, îmi pare de-o vecie
Când dintre toate casele din satu 'nbătrânit
A noastră-i cea mai învechită — mai pustie...*

*Mi-a spus un cerșetor inghenunchiat de plâns
Că pe, la noi, tot omul pare bătrânit
Că nu mai cântă pasări prin grădini, și că de-un trăsnet
Și turla mănăstirei de pe deal s'a nărui!...*

*Țe-ași mai căta atunci — în sat — când pentru mine
Din amintiri tăsnesc dureri însângerate;
Când cei pe cari-i știu, azi nu mai sunt, când rătăcesc
Ca un copil cu visurile spulberate?...*

*Și 'nstreinat de satul meu pe veci, calc doar
Ținuturi fără nume, fără sate fără cânt,
Și nu știu dacă o fi să mai întrezăresc cântul
O șoptă din al bucuriilor cuvânt..*

George Nutzeșcu

te omoare. Oh, Dumnezeu! și ce moarte groaznică!...

Să nu vezi pretutindeni decât valuri furioase, cari se fac tot mai mari... în toate părțile, unde alergi, numai moarte și strigătele desperate se pierd în urletul valurilor... văjuitul năutului, trosnetul lemnelor ce se isbesc și se rup... anini smulși cu furie... cum se învârtesc în loc, apoi pornesc în goană nebună la vale, ca smulși de o putere furioasă... apa se face din ce în ce mai mare, și desigur înainte de a te înghiți... înebunești! Și așa s'a dus Leana. Acolo unde era acel zăvoi frumos și unde îi plăcea să se ducă adesea... nu mai este nimic... decât valurile ce clocotesc furioase... s'a dus zăvoitul cu Leana ca și cum le-ar fi părut rău unul de altul...

...Hei! Dar asta așa a fost dela Dumnezeu, să fie...

...Ei! Nea Niță, ce ne facem, uite râul vine tot mai mare... și podul l'a luat jumătate. Hi! D-le Iancu, n'ai teamă, uite la mine a intrat în curte... dar scade el... și nea Niță își vedea liniștit de lucru... închidea niște păsări, sau ridica lucrurile mărunte de prin curte și le puneau undeva mai sus ca să nu le ia apa...

Noaptea se apropia și tot odată și furia râului creștea.

Numai pe inserate ploaia conteni deodată și printre spărturile norilor. Incepură să apară ochi luminoși, ca prevestitori buni. Ei nu-ți spuneam eu

d-le Iancu... uite s'a mai înseminat... cu toate că riul este tot mare... dar scade el... și nea Niță se așază pe un scaun în colțul camerei și nu mai zise nimic.

Mama torcea liniștită la locul ei, ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat... numai din când în când se uita lung la noi. Nu trecu timp nici cât a bea o țigare de tutun și deodată bubuituri puternice. Eșirăm afară. Aci vedeam un tablou pe cât de frumos, pe atât de faspăimântător.

În depărtare, pe crestele dealurilor, cerul par'că era de păcură... trăsnete lungi urmate de fulgere luminoase de îți luau ochii... și râul urla tot mai a pustiu... iar la pod se auzeau lovituri și trosnituri puternice. Când mă uitai la nea Niță, împietri-i de spaimă... își făcea cruci largi și cu o față așa de îngrijată, cum nu-l văzusem în toată viața. Fulgeră la Cornul Caprei, d-le Iancu... dar să n'ai teamă... și se pierdu în întuneric. Când să intru în casă, auzii pe finu din podul grajdului: Nașule o să ne ia râul, și începu să rîdă... Mi se păru că este dracu ce-si bate joc de noi și intrai iute înăuntru...

Mama torcea liniștită la locul ei și la câte un tunet mai puternic sau fulger mai lung, se uita lung la mine, apuca fusul în mâna stângă și cu dreapta își făcea câteva cruci mari și apă-sate... apoi sfârâia fusul mai departe, tot așa de liniștită.

Nu trecu mult și mă pomenii iar cu nea Niță. Pe noi, mi se pare, că o să

ne ocolească. Pe la Râmnic trebuie să fie sodom mare... culcă-te... n'ai nici o teamă, și nea Niță închise ușa binisor în urma lui. Tunetele se auzeau din ce în ce mai departe, iar fulgerile mai rari... și mă culcai îmbrăcat. O presimțire... nu știu, dar chiar liniștea aceea a mamei, parcă îmi spunea că lucrurile nu s'au terminat aci...

Cât voi fi dormit nu știu... nici dacă voi fi dormit...

D-le Iancu... Sării drept în picioare... mama nu mai era la locul ei și furca era aruncată pe jos...

Din nou mă strigă nea Niță, care era afară, așa de îngrijorat strigase, încât îmi era frică să ies afară...

Deschisei ușa... pe sală toți ai lui nea Niță cu diferite lucruri mărunte în brațe... mama și nea Niță erau parcă împietriți. Acolo se auzea urletul râului, isbituri puternice la pod și pe aproape plescăit de apă. Cerul senin sticla. La mine a intrat în casă... este la brâu... dar n'ar fi nimica... numai mătușa aia n'a vrut să vie... s'a suit în pod și a zis că dacă o lua casa, ea la ce să mai trăiască... dar n'ai teamă, este zăvoiu! dela moară, care ne apără. De aici nu mai putem fugi, căci ne-a înconjurat. Peste luncă este un talaz tot cât râul... dar aici ne apără zăvoiu! Mă uitai lung la nea Niță, era foarte serios și tot așa de nepăsător. Una din fete plângea...

Nașule... mă dau jos. Acum era foarte serios finu și mi-ar fi părut bine să îmi bat nițel joc de el. Dă-te jos finule, și dacă vei înghiți nițică apă de râu, să nu-ți pară râu... Dar nu mai putui zice nimic...

Când mă dădui jos după sală, intrai până aproape la brâu... Rămăsei împietrit... La noi apa la brâu, asta era ceva nemai pomenit... D-le Iancu, hai să dăm drumul la dobitoace... poate or să scape înotând... e păcat să moară legate. În grajdul vitelor, toate erau neliniștite... și viteii se înghesuiau înfricoșati lângă mamele lor. Le dădurăm drumul la toate în curte. Era o harmălae de te lua groaza... Porcii guițau plângător, vitele răgeau iar caii alergau sfârșind și nechezând prin curte și din când în când se repezeau prin apa ce le venea până la burtă... să sară peste ulucă...

Undeva se auzea un câine chelălând, și râul urla tot mai groaznic...

Ne duserăm iarăși pe sală. Mama și Leana, nevasta lui nea Niță stăteau liniștite, iar fetele plângeau într'un colț dela capătul sălei și mă uitam pe luncă în sus... nu vedeam decât luciul apei... iar casa lui nea Niță, ca o umbră, abia puteam distinge numai acoperișul...

Deodată, văd ceva negru deasupra apei, venind vijelios spre casa lui nea Niță... și o trosnitură... un tipăt omenesc... și nimic... Mi-a luat casa d-le

Iancu, auzii pe nea Niță la spatele meu și când mă întorsei plângea... Nea Niță plângând!... Asta era o priveliste ce ar fi înmuiat cele mai tari inimi... Toți plângeau... și mama își făcea cruci mari. Finu se uita în toate părțile... și nu zicea nimic. Intraram cu toții în casă, ne așezaram liniștiți pe scaune, în așteptarea sfârșitului...

Cât va fi trecut nu știu... dar ne pomeniram busna cu finu mai vesel ca niciodată:

A scăzut, nașule... Nu mai este de loc apă în curte.

Parcă ușurați de o povară grea, ne scularăm toți în sus... numai nea Niță rămase liniștit la locul lui...

A doua zi, o priveliste de nedescris... lunca ce era așa de frumoasă cu o zi înainte, livezi, lanuri de grâu și de porumb... pretutindeni... prund... și, oh, Dumnezeule... În locul unde era căsuța lui nea Niță, mai mulți anini răsturnați unul peste altul și acoperiți jumătate cu prund...

Cornelius

SULLY PRUDHOMME

Vasul spart

*Vasul, în care verbina moare,
D'un evantaliu a fost plesnit.
Abia l'atinge; răsunătoare
Nimeni ciocnirea n'a auzit.*

*Spărtura însă neînsemnată,
Mușcând cristalul neîncetat,
Se'ntinse'n urmă ne'nduplecată
Șincet tot vasul l'a'nconjurat.*

*Apa dintr'insul s'a scurs;
lipsește
Sucuri ce hrană plantei împart;
S'au scurs și nimeni nu
bănuește
Să nu-l atingeți, căci este spart.*

*Tot astfel mâna cea adorată
Adesea este inimii grea:
Atinsă numai și-i despăcată,
Floarea iubirii piere din ea.*

*În ochii lumii pare o stâncă,
Însă ea simte, strânsă de dor,
Cum se lățește rana-i adâncă.
S'a spart! Cu dansa umblați*

ușor!

N. ȚINC

FILATELIA

Noutăți filatelice

— *Guiana Franceză* a scos timbre postale de 10 și 20 fr. cari s'au și pus în circulație. cele de 10 fr. sunt imprimare în verde pe galben aprins; cele de 20 fr. sunt carmin pe alb. Ele sunt de format mare.

In Algeria era proiectu de a surșarja cu 60 cent. actuala 60 cent. franțuzească format mare. Pare că surșarjul proiectat să se facă pe 60 cent. format mic și va apare în cursul acestei luni odată cu marca de 4 centime.

Noua Zeelandă a surșarjat o carte postală de 1 penny cu o jum. penny.

Paraguay a scos timbre de 1 peso oranje și gris, și violet și gris și pesos roși albastru și verde și gris. După cum se vede din ceas în ceas va fi se vede din aceeași valoare 1 și 5 pesos a scos două seturi de culori.

Portugalia o carte postală de 25 centavas care nu va circula decât în Portugalia propriu zis și în insulele sale și timbre de 40 centavas pentru uzul insulelor Azore, o altă colonie.

Tragerea premiilor filatelice

Iată rezultatul tragerei premiilor filatelice pe care le-am oferit gratuit cititorilor noștri: Au câștigat câte un lot de mărci următorii:

Ionescu Al., str. St. Mihăileanu, 28 loco.

D-șoara Rosetta de Mayo, Cogălniceanu D. Ploești.

Titi Popescu, str. Neptun 28. Craiova.

Ing. Secăreanu, R. Vâlcea str. Știrbei-Vodă 30.

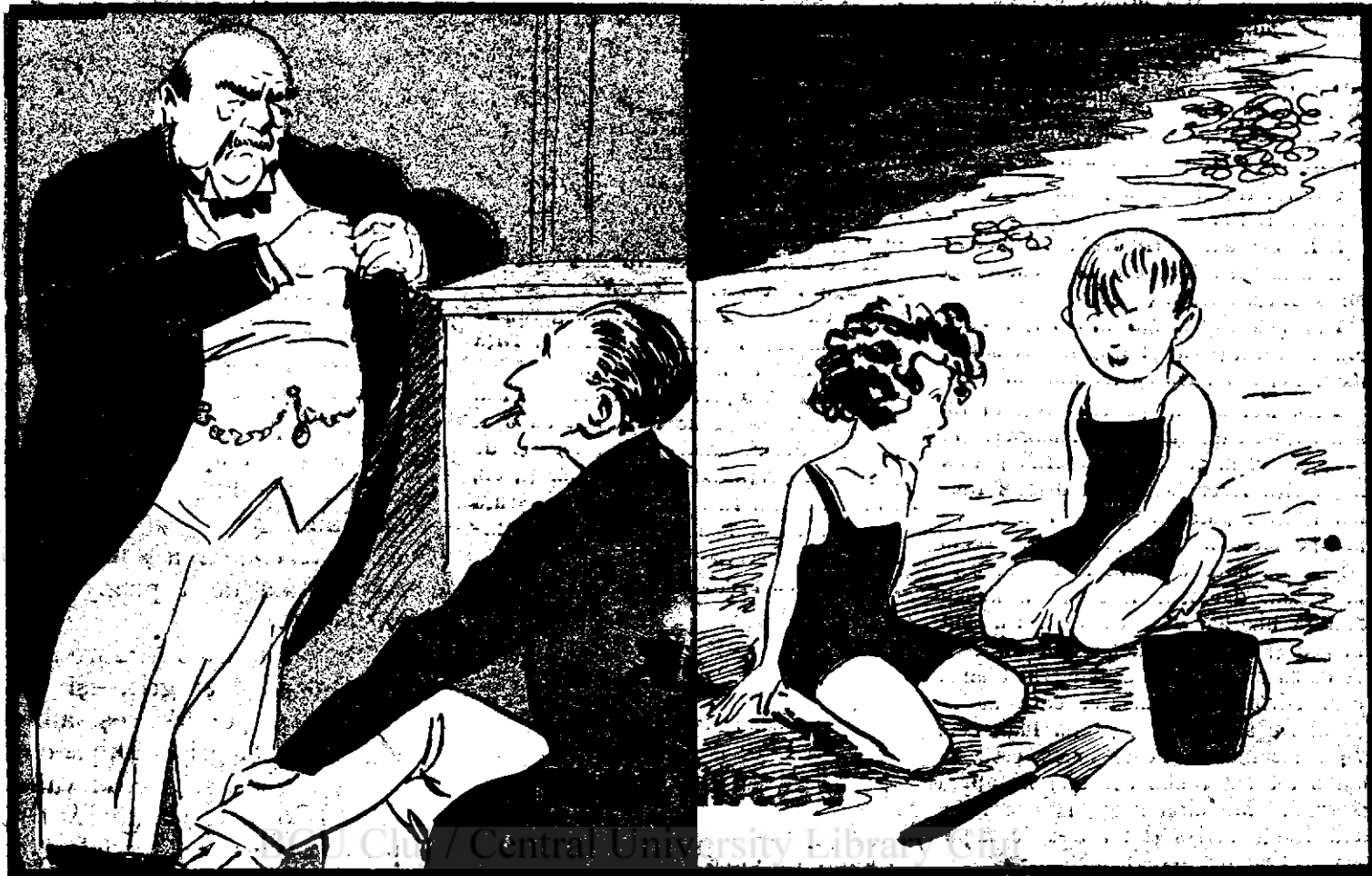
Th. N. Calinof, Silistra, str. Principele Carol 23.

Mihalcea Em., Buzău, Mihai-Bravu No. 10.

Aurel Colin, Focșani, str. Dogăriei 15.

Relativitate

La băi

— Bine! nu ți-e rușine să ei bani de la tatăl tău?

— Dar ție papa, nu ți-a fost să iei de la mama?

— Ai văzut pe noul meu papa?
— Il știu, mi-a fost și mie papa acum un an...

Toncu Ion, Iași, str. Nicolina, 9.

T. Gonza, serg. șc. militară de administrație, Bacău.

Vicoria Antonescu, Brăila, B-dul Carol, 315.

Eug. C. Ionescu, Iași, str. Gogălniceanu, 17.

Licuța Popescu, loco.

Adela Antal, loco, Raho-vei 52.

Jean Martineț, moara Victoria Cernavodă.

Irena Căpitan Tănase, Oradia Mare, str. Berthelot 10.

Pentru luna Iulie acordăm cititorilor Universului Literar cari ne vor trimite cupoanele, 15 loturi de diferite mărci foarte frumoase.

Or.

Anecdote din viața muzicanților

De ce ne-o fi interesând atât de mult viața intimă a oamenilor iuștri? Poate unde întrânsa se ghicește mai bine interiorul sufletului acestor eroi, poate unde ne place să cunoaștem dedesubturile lor sufletești cari se apropie de ale noastre, poate din pitorescul și humorul lor sau chiar pentru „succesul cel putem avea povestind în „societate“ pățaniile distratului Newton sau visătorului Ampère.. E greu în orice caz de spus exact pricina.

Faptul că ne interesează există și acesta este îmbucurător căci... cine nu știe că curiozitatea este începutul oricărei științe?... Și-au dedicat viața

mulți oameni de seamă, dela Suetoniul până la dr. Cabanès, întru cercetarea „vieților“ eroilor de orice fel și Plutarcul a rămas atât de celebru datorită numai biografiilor sale...

Dar bag în seamă că m'am îndepărtat de subiect; gândul meu a fost să dau de data aceasta numai o serie de anecdote referitoare la muzicanții din toate țările și din toate locurile, fără nici o ordine, fără nici o erarhie, așa cum îmi vin în minte acum când le scriu.

Silviu Nicoară

NOULE PREMII FILATELICE
ALE
UNIVERSULUI LITERAR
— Pe luna Iulie 1924 —
CUPON No. 4.